

УДК 347.9:340(477)

Тітов М.О.¹, Баєва Л.В.²

¹ студ. гр. Ю-113 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. юрид. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

МІСЦЕ ТА РІЛЬ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИСТІВ

В умовах інтеграції суспільна значущість юридичної професії обумовила необхідність вироблення спільних узгоджених нормативів, зразків професійної діяльності юристів у різних країнах. Процес уніфікації національних правил суддівської, прокурорської, адвокатської та іншої професійної етики, пошуку єдиних моделей юридичної діяльності активізувався наприкінці XX – початку XXI ст. та призвів до формування міжнародних стандартів юридичної професії.

Міжнародні стандарти професійної діяльності юристів становлять узгоджену міжнародною спільнотою сукупність деонтологічних вимог, які висуваються до представників різних юридичних професій, а також принципів та правил їх професійної діяльності, що діють незалежно від державних кордонів. Такі стандарти у концентрованому вигляді відтворюють загальновизнані уявлення про місце і роль юристів певної професії, способи і порядок вирішення завдань, що стоять перед ними. Вони спрямовані на забезпечення виконання основного завдання

правника – утвердження верховенства права через захист прав і свобод особи.

Міжнародні стандарти професійної діяльності юристів містяться у деклараціях, рекомендаціях, резолюціях, директивах, інших міжнародно-правових документах, які ухвалюються в межах міжнародних організацій (ООН, Ради Європи, Європейського Союзу та ін.), а також міжнародних професійних об'єднань юристів (Міжнародної асоціації юристів, Міжнародної та Європейської асоціації суддів, Міжнародної асоціації прокурорів та ін.). Ці міжнародні документи мають різну юридичну силу.

У сучасному світі, де правові системи різних країн все більше взаємопов'язані, міжнародні стандарти професійної діяльності юристів набувають особливої ваги. Ці стандарти визначають етичні, освітні та професійні рамки, в межах яких юристи повинні діяти, аби забезпечити справедливість, доступ до правосуддя та захист прав людини. Вони слугують уніфікованим орієнтиром для юридичних професіоналів у всьому світі, сприяючи таким чином міжнародному правопорядку та взаєморозумінню.

Стандарти незалежності юридичної професії визначають вимоги щодо допуску до юридичної професії і юридичної освіти; правової просвіти населення; юридичного обслуговування незаможних; а також права і обов'язки юристів; принципи та завдання асоціацій юристів та дисциплінарного провадження. Стандарти наголошують, що незалежність юридичної професії виступає істотною гарантією ефективного захисту прав людини і необхідна для отримання якісної правової допомоги. Справедлива система організації юстиції, яка гарантує незалежність юристів при виконанні їх професійного обов'язку без яких-небудь необґрунтованих обмежень, прямого чи опосередкованого тиску або втручання, є абсолютно необхідною для побудови і функціонування правової держави. Керуючись встановленими правилами, стандартами і етичними нормам

Розвиток міжнародних стандартів юридичної професії розпочався з визнання універсальності прав людини та необхідності захисту основоположних свобод, що знайшло відображення в численних міжнародних документах після Другої світової війни. Основоположними стали Загальна декларація прав людини 1948 року та Міжнародні пакти про права людини 1966 року, які заклали фундамент для ролі юристів у захисті прав і свобод.

Важливим етапом стало прийняття «Базових принципів ролі юристів» у Гавані в 1990 році, які визначають стандарти незалежності, свободи виконання професійних обов'язків, а також ролі в дотриманні прав людини. Ці принципи разом із рекомендаціями Ради Європи,

наприклад «Рекомендацією про свободу здійснення адвокатської діяльності», сформуvalи сучасну картину професійних правил та етичних норм.

Ці міжнародні документи суттєво вплинули на національне законодавство багатьох країн, сприяючи встановленню вищих стандартів юридичної практики, забезпеченні незалежності судової системи та захисту прав обвинувачених та потерпілих. Вони також надають юристам міжнародну підтримку у випадках тиску чи переслідування за професійну діяльність.

Міжнародні стандарти визначають високі вимоги до освіти та підготовки юристів, підкреслюючи важливість глибокого розуміння як національного, так і міжнародного права.

Адаптація національних стандартів до міжнародних вимог є одним з найбільших викликів сучасності. Це включає не тільки перегляд національного законодавства відповідно до міжнародних угод та конвенцій, але й забезпечення того, щоб практика юристів була у відповідності з міжнародними стандартами. Зокрема, це стосується дотримання прав людини, боротьби з корупцією, відмиванням грошей та іншими транснаціональними злочинами.

Можна констатувати, що ці стандарти відіграють критичну роль у формуванні єдиних вимог до юридичної професії на глобальному рівні. Вони сприяють зміцненню правової держави, забезпечують захист прав і свобод людини, підвищують прозорість та незалежність судової системи.